Od:
Wysłano: 4 października 2018 16:26
Do: SA w Warszawie Prezes Sądu 2; SO w Warszawie Prezes Sądu 2; kontakt@warszawapraga.so.gov.pl; DU-2008-Oddział Administracyjny SA w Łodzi; Prezes SO Kalisz; 3029-Prezes Sekretariat; 3030 Prezes SO Piotrków Tryb.; DG-3043_prezes; Prezes SO Sieradz; SA w Gdańsku Prezes Sądu 1; SO Bydgoszcz Prezes; Sąd Okręgowy w Elblągu1; SO Gdańsk; poczta@slupsk.so.gov.pl; SO Toruń Prezes; SO we Włocławku Prezes Sądu; Sekretariat Prezesa SA Wrocław; info@jelenia-gora.so.gov.pl; SO_Legnica_Sekretariat Prezesa; DG-3003_sekretariat_prezesa; 3004-sekretariatso; Prezesa_SOWR Sekretariat; SA w Szczecinie Prezes Sądu; sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl; Sąd Okręgowy w Koszalinie; SO w Szczecinie Prezes Sądu; SA Poznań; SO Poznań Prezes; SO Konin; SO w Zielonej Górze Prezes Sądu 2; 2003-prezes; SO Bielsko-Biała - Prezes; 3017-Prezes SO Częstochowa; SO Gliwice - Prezes; 3019-SO w Katowicach Sekretariat Prezesa; DG-2010 _sekretariat; Sekretariat Prezesa SO w Białymstoku; SO-LO Sekretariat; SO OL Prezes Sądu Okręgowego w Olsztynie; SO-SU Sekretariat; Sekretariat Ostrołęka; SA Kraków Prezes; SO w Kielcach Prezes Sądu; SO Kraków Prezes; Sąd Okręgowy w Nowym Sączu; SO w Tarnowie Prezes Sądu; 2011-Sekretariat; DU-3024_Sekretariat_Prezesow; 3025-sekretariat_Prezesa; 3026-Prezes; PREZES; DU-2009_Administracja; SO Krosno; SO Przemyśl Prezes; DU-3037 _Prezes; SO w Tarnobrzegu Prezes Sądu
Temat: Do Prezesa Sądu - Petycja o udostępnienie materiałów informacyjnych Sędziom, (wyroków TSUE, uchwał SN)
Załączniki: CURIA - C-618-10.pdf; CURIA C-26-13.pdf; CURIA C-51-17.pdf; CURIA C-176-17.pdf; CURIA C-186-16 (1).pdf; CURIA C-448-17.pdf; CURIA połączone C-154-15, C-307-15 i C-308-15.pdf; dyrektywa_93-13_ue.pdf; iii czp 17-15.pdf; III CZP 29-17.pdf

Petycja

o udostępnienie materiałów informacyjnych (wyroków TSUE, uchwał SN)

sędziom Sądu Apelacyjnego, Okręgowego oraz

sędziom podległych Sądowi Okręgowemu Sądów Rejonowych.

Szanowna Pani/Pan Prezes

Na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r., w trybie określonym w Ustawie z dnia 11 lipca 2014r. o petycjach (Dz.U. 2014 poz. 1195) korzystając z przysługującego mi, konstytucyjnego prawa do zgłaszania petycji do organów władzy publicznej, niniejszym pismem wnoszę w interesie publicznym petycję o udostępnienie sędziom podległego Pani/Panu Sądu Apelacyjnego, Okręgowego oraz sędziom podległych Sądowi Okręgowemu Sądów Rejonowych niniejszej petycji oraz najnowszych materiałów informacyjnych dotyczących tematyki kredytów złotowych indeksowanych/ denominowanych do walut obcych.

Treść petycji:

W związku z:

- rozbieżnym orzecznictwem dotyczącym kredytów mieszkaniowych powiązanych z walutami obcymi (denominowanych, indeksowanych),

- nierespektowaniem oraz nieznajomością przez Sędziów najnowszych uchwał siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego (III CZP 17/15 oraz III CZP 29/17),

- nieznajomością oraz nierespektowaniem konsumenckiej dyrektywy UE 93/13,

- pomijaniem bogatego i najnowszego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej „TSUE" (C-618-10 , C-26-13, C-186-16, C-51-17, C-176-17, C-448/17 oraz w sprawach połączonych C 154/15, C 307/15 i C 308/15)

- nie stosowaniem nadrzędności prawa unijnego nad prawem krajowym, które wprost wynika z OGŁOSZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW z dnia 11 maja 2004 r. w sprawie stosowania prawa Unii Europejskiej (http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20040200359/O/M20040359.pdf),

- brakiem systemowego, bieżącego szkolenia/doszkalania Sędziów,

wnoszę o zapoznanie Sędziów z treścią niniejszej petycji oraz przekazanie im dokumentów załączonych do niniejszej petycji.

Uzasadnienie.

Pierwszą motywacją złożenia niniejszej petycji jest brak badania przez Sądy abuzywności zapisów umów z urzędu czy nie zawierają postanowień niedozwolonych, o którym to obowiązku dość jednoznacznie można przeczytać w uchwale 7SN III CZP 29/17 (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 87 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2014 r., III CSK 204/13, „Monitor Prawa Bankowego" 2015, nr 1, s. 22, z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, oraz z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018, nr 7-8, poz. 79).

Powyższy aspekt braku badania abuzywności umów z urzędu wpływa na wydawane przez Sądy nakazy zapłaty na podstawie art. 485 § 2 (z weksla) oraz art. 485 § 3 (na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych). Sądy wydają ww. nakazy bez zapoznania się z treścią umowy łączącej strony.
Wydawanie wyżej wymienionych nakazów wydaje się sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, ze względu na powszechność tematu dotyczącego wad prawnych umów kredytów indeksowanych/denominowanych do walut obcych, o których dyskutują m.in. wszystkie media, rząd, Parlament, Kancelaria Prezydenta.

Temat jest również w zainteresowaniu Sądu Najwyższego m.in. po piśmie Pani Prezes Joanny Bitner (SO Warszawa) (http://bip.warszawa.so.gov.pl/attachments/download/6176) do Sądu Najwyższego z informacją o rozbieżności w orzecznictwie celem jego ujednolicenia.

Kolejną instytucją, która niebawem wypowie się w sprawie ww. kredytów w Polsce jest Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej do którego zostały zadanie pytania prejudycjalne (C-260/18)(postanowienie SO W-wa, sygn. akt XXV C 1255/17, SSR del. K.Gołaszewski)

Wobec powyższego zasadnym jest, w przypadku wpływu pozwów przeciwko konsumentowi o wydanie nakazu zapłaty z tytułu umów bankowych na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych lub też weksla, rejestrowanych pod symbolami 049cf, 049c, powzięcie przez Sędziego wątpliwości co do zasadności roszczenia i skierowania sprawy do trybu zwykłego, gdzie będzie możliwe zbadanie umowy pod kątem abuzywności zapisów umowy łączącej strony.

Na temat nakazu (z weksla) wypowiedział się w dn. 13.09.2018r Trybunał Sprawiedliwości UE w wyroku C-176/17 z udziałem Profi Credit.

http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=205674&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1304911

Na pytanie Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich:
„Czy przepisy dyrektywy 93/13 […], zwłaszcza art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, oraz przepisy dyrektywy 2008/48 […], zwłaszcza art. 17 ust. 1 i art. 22 ust. 1, należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie w dochodzeniu przez przedsiębiorcę (pożyczkodawcę) przeciwko konsumentowi (pożyczkobiorcy) roszczenia stwierdzonego dokumentem wekslowym, prawidłowo wypełnionym, w ramach postępowania nakazowego, określonego przepisami art. 485 § 2 i nast. [kodeksu postępowania cywilnego] w zw. z art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim […], ograniczającymi sąd krajowy wyłącznie do badania ważności zobowiązania wekslowego z punktu widzenia zachowania formalnych warunków weksla, z pominięciem stosunku podstawowego?".

Trybunał odpowiedział:

Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom krajowym takim jak te będące przedmiotem postępowania głównego, pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty opartego na wekslu własnym, który stanowi gwarancję wierzytelności powstałej z umowy kredytu konsumenckiego, w sytuacji gdy sąd rozpoznający pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie.

Powyższą odpowiedź na pytanie prejudycjalne można zastosować w kolejnym artykule kodeksu postępowania cywilnego tj. 485 par. 3, gdzie Sąd wydaje nakaz zapłaty tylko na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych, tym bardziej, że po dodaniu do art. 95 prawa bankowego ustępu 1a) wyciąg z ksiąg bankowych jest li tylko i wyłącznie dokumentem prywatnym w postępowaniu cywilnym.

W związku z powyższym do Trybunału Sprawiedliwości UE wpłynęło kolejne pytanie prejudycjalne dotyczące już bezpośrednio art. 485 par.3, ponownie z Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich z udziałem PKO BP przeciwko konsumentowi (C-632/17)

http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=202869&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=139532 :

Treść pytania:
„Czy przepisy dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich[1] , zwłaszcza art. 6 ust. l i art. 7 ust. l, oraz przepisy dyrektywy 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/l 02/EWG[2] , zwłaszcza art. 10 i art. 22 ust. 1, należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie w dochodzeniu przez bank (kredytodawcę) przeciwko konsumentowi (kredytobiorcy) roszczenia na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty, w ramach postępowania nakazowego, określonego przepisami art. 485 § 3 kpc i nast.”

Już samo pytanie powinno nastręczać Sędziom wątpliwości co do wydania takiego nakazu, ewentualnie winni oni zawieszać takie postępowanie do czasu odpowiedzi TSUE, jak to czynią niektórzy Sędziowie Sądu Okręgowego w Warszawie w związku z pytaniami prejudycjalnymi Sędziego Kamila Gołaszewskiego (C-260/18) w sprawie kredytów odnoszących się do walut obcych.
http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=204259&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=140895

Kolejnym aspektem uchwały "siódemkowej" Sędziów Sądu Najwyższego III CZP 29/17 jest badanie ww. umów kredytowych tylko i wyłącznie na dzień jej zawarcia.
Wiele wyroków oddalających powództwa kredytobiorców sprowadza się do wskazania, że banki stosowały kursy rynkowe, więc zapisy niedozwolone rażąco nie naruszały interesów konsumenta. Ww. uchwała wskazuje, że sam zapis w umowie dający możliwość bankowi do jednostronnego decydowania o zobowiązaniu kredytobiorcy jest abuzywny i nie wiąże kredytobiorcy *ex lege ex tunc*. Nie ma znaczenia czy przedsiębiorca (bank) z danego zapisu korzystał i w jakim stopniu naruszył interesy konsumenta. Sam zapis wprowadzający nierównowagę pomiędzy stronami kontraktu przedsiębiorca-konsument jest abuzywny.

Jeszcze bardziej dyskusyjnym jest nie uwzględnianie przy wyrokowaniu przez Sądy innej uchwały "siódemkowej" SN III CZP 17/15 z 20.11.2015 r., iż prawomocny wyrok SOKiK, rozstrzygający o abuzywnym charakterze postanowienia wzorca umownego, jest prejudykatem we wszystkich sporach dotyczących kontroli incydentalnej umów zwartych w oparciu o ten sam wzorzec, prowadzonych z przedsiębiorcą, przeciw któremu zapadł wyrok SOKiK. Przedsiębiorca może w takim przypadku próbować bronić się twierdzeniem, jakoby sporne postanowienie zostało indywidualnie uzgodnione, nie może jednakże kwestionować tego, że określona konstrukcja prawna zastosowana, zarówno we wzorcu jak i w umowie, w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami narusza interesy konsumenta"

Co w związku z istnieniem w umowie klauzuli niedozwolonej co w myśl dyrektywy 93/13 winien uczynić Sąd?

Artykuł 6.1.
Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

Artykuł 8
W celu zapewnienia wyższego stopnia ochrony konsumenta Państwa Członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać bardziej rygorystyczne przepisy prawne zgodne z Traktatem w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Zastępowanie (uzupełnianie luki) zapisów niedozwolonych.

Mec. J.Czabański: Zabieg tzw. redukcji utrzymującej skuteczność jest jednoznacznie wykluczany przez doktrynę prawa. (R. Trzaskowski, Skutki sprzeczności umów obligacyjnych z prawem*, Warszawa: Lexis Nexis 2013, s. 608-628; E. Łętowska,* Prawo umów konsumenckich*, Warszawa: C.H. Beck 2002, s. 343; M. Bednarek (w:) E. Łętowska (red.),* System Prawa Prywatnego, Prawo zobowiązań – część ogólna, tom 5*, Warszawa C.H. Beck 2013, s. 773, F. Zoll,* Kilka uwag na temat tzw. redukcji utrzymującej skuteczność*, „Transformacje Prawa Prywatnego" 2000, 1-2, s. 9). Jednoznacznie jest też odrzucana na gruncie możliwej waloryzacji zobowiązań z umów kredytowych (patrz J. Czabański,* Walutowe klauzule waloryzacyjne w umowach kredytów hipotecznych. Analiza problemu*, „Palestra" nr 6/2016 s. 63).*

Redukcja utrzymująca skuteczność to nic innego jak powrót do warunków uczciwych, a więc takich, które nie byłyby kwestionowane, gdyby były w umowie od początku. Jeżeli jedyną sankcją dla przedsiębiorcy miałby być powrót do warunków uczciwych, to jest oczywiste, że przepisy chroniące konsumenta, w tym zwłaszcza Dyrektywa 93/13/EWG, nie miałyby żadnego praktycznego efektu – przedsiębiorca ryzykowałby co najwyżej powrotem do takich warunków, jakie powinny obowiązywać w umowie od początku. Efekt prewencyjny Dyrektywy podkreślany jest często przez Trybunał Sprawiedliwości UE, ostatnio w wyroku z dniu 21 grudnia 2016 r. w połączonych sprawach C 154/15, C 307/15 i C 308/15 - p. 56-63

56 Z uwagi na charakter i znaczenie interesu publicznego, jakim jest ochrona konsumentów znajdujących się w słabszej pozycji względem przedsiębiorców, dyrektywa 93/13 zobowiązuje państwa członkowskie, co wynika z jej art. 7 ust. 1 w związku z jej motywem dwudziestym czwartym, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków „mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami" (wyrok z dnia 30 kwietnia 2014 r., Kásler i Káslerné Rábai, C 26/13, EU:C:2014:282, pkt 78).

57 W tym celu do sądu krajowego należy wyłącznie i jedynie wykluczenie stosowania nieuczciwego warunku umownego, tak aby nie mógł on wywoływać wiążącego skutku wobec konsumenta, przy czym sąd ów nie jest uprawniony do zmiany treści tego warunku (zob. podobnie wyrok z dnia 14 czerwca 2012 r., Banco Español de Crédito, C 618/10, EU:C:2012:349, pkt 65).

58 W tym kontekście, po pierwsze, sąd krajowy ma obowiązek z urzędu ocenić nieuczciwy charakter danego warunku umownego objętego zakresem stosowania dyrektywy 93/13, a dokonując tej oceny, zniwelować nierówność istniejącą pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą w sytuacji, gdy sąd ten dysponuje elementami stanu faktycznego i prawnego, które są niezbędne w tym celu.

59 W rzeczywistości bowiem pełna skuteczność ochrony przewidzianej przez dyrektywę wymaga, aby sąd krajowy, który z urzędu stwierdza nieuczciwy charakter warunku umownego, mógł wyciągnąć wszystkie konsekwencje z tego stwierdzenia, bez oczekiwania na to, aby konsument poinformowany o swoich prawach złożył oświadczenie, domagając się stwierdzenia nieważności rzeczonego warunku (wyrok z dnia 30 maja 2013 r., Jőrös, C 397/11, EU:C:2013:340, pkt 42).

60 Po drugie, sąd krajowy nie może zostać uprawniony do zmiany treści nieuczciwych warunków, bez przyczyniania się do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwyczajne i proste niestosowanie tych nieuczciwych warunków wobec konsumentów (zob. podobnie wyrok z dnia 21 stycznia 2015 r., Unicaja Banco i Caixabank, C 482/13, C 484/13, C 485/13 i C 487/13, EU:C:2015:21, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

61 Z powyższych rozważań wynika, iż art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że warunek umowny uznany za nieuczciwy należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejący, tak by nie wywoływał on skutków wobec konsumenta. W związku z tym sądowe stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku powinno mieć co do zasady skutek w postaci przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w braku rzeczonego warunku.

62 Z powyższego wynika, że obowiązek wyłączenia przez sąd krajowy nieuczciwego warunku umownego nakazującego zapłatę kwot, które okazują się nienależne, wiąże się co do zasady z odpowiednim skutkiem restytucyjnym dotyczącym tych kwot.

63 W istocie bowiem brak takiego skutku restytucyjnego jest w stanie podważyć skutek zniechęcający, jaki art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z art. 7 ust. 1 tej dyrektywy zamierzał powiązać ze stwierdzeniem nieuczciwego charakteru warunków znajdujących się w umowach zawieranych z konsumentami przez przedsiębiorcę.

Podsumowanie

Umożliwienie Sędziom uzupełnienia wiedzy w tym zakresie wydaje się tym bardziej uzasadnione, że Sądy są zalewane powództwami kredytobiorców przeciw bankom oraz banków przeciw kredytobiorcom.

Niniejszym jeszcze raz wnoszę o zapoznanie podległych Pani Sędziów Sądu Okręgowego oraz sędziów Sądów Rejonowych podległych Sądowi Okręgowemu z najnowszymi materiałami (w załącznikach) dotyczącymi problematyki tzw. kredytów "walutowych" wraz niniejszą petycją, wszystkie wyroki i uchwały załączam w plikach PDF:

1. Uchwała siedmiu Sędziów Sądów Najwyższego III CZP 29/17

2. Uchwała siedmiu Sędziów Sądów Najwyższego III CZP 17/15
3. Wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dot. problematyki klauzul niedozwolonych w umowach kredytowych konsumentów

a. C-51/17
b. C-176/17
c. C-186/16
d. C-26/13
e. C-618/10
f. w sprawach połączonych C 154/15, C 307/15 i C 308/15
g. C-448/17

4. DYREKTYWA RADY 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich

Ze względów przytoczonych w uzasadnieniu, z uwagi na ważny interes społeczny - niniejszy wniosek jest w pełni racjonalny i uzasadniony, a zatem zasługuje na pozytywne rozpatrzenie, o co niniejszym wnoszę.

Niniejszym oświadczam, iż nie wyrażam zgody na publikację moich danych osobowych.

Zgodnie z: Artykuł 8 ust. 1 ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 870 wnoszę również o niezwłoczne opublikowanie niniejszej petycji na stronie www Sądu.

Z poważaniem,

Źródło dokumentów:

1. UCHWAŁA składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Sygn. akt III CZP 29/17

http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/Orzeczenia3/III%20CZP%2029-17.pdf

2.UCHWAŁA składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Sygn. akt III CZP 17/15

http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/orzeczenia3/iii%20czp%2017-15.pdf

3.WYROKI

3A.

Link do wyroku C-51-17
http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=205931&pageIndex=0&doclang=pl&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=94573

3B.

Link do wyroku C-176-17
http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=205674&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1304911

3C.

Link do wyroku C-186-16
http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=194645&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=97233

3D.

Link do wyroku C-26-13

http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=151524&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1305384

3E.

Link do wyroku C-618-10
http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=123843&pageIndex=0&doclang=pl&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=99578

3F.

Link do wyroku w sprawach połączonych C 154/15, C 307/15 i C 308/15

http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?docid=186483&text=&doclang=PL&pageIndex=0&cid=242450

3G.

Link do wyroku C-448/17

http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=PL&text=&pageIndex=0&part=1&mode=lst&docid=205930&occ=first&dir=&cid=1560671

4. Dyrektywa 93/13

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31993L0013&from=pl